

Veckans växt v. 17 2009

Mâche- eller vintersallat (*Valerianella locusta* (L.) Laterr.)

Som tidigare har beskrivits här i Veckans växt har livsmedelsbutikernas utbud av bladgrönsaker ökat kraftigt de senaste åren. En sådan bladgrönsak, med ett ganska oansenligt utseende, är vintersallaten (mâche*).

Arten tillhör klynnesläktet och numera förs till familjen *Caprifoliaceae*** . Vintersallaten, eller vårklynnen som den också ofta kallas, är normalt höstgroende i det fria och bildar inför vintern en tät och mångbladig rosett. Under vår och försommar blommar växten med små vackert ljusblå eller vita blommor i en ganska tät samling. I södra Sverige växer den

ganska allmänt, framför allt på näringsrik sandig eller grusig mark nära kusterna. Som sallat ser vi den förstås oftast i plasttråg bredvid andra bladgrönsaker som escarole och rucola. Smaken är mild och nästan lite nötaktig, och mâchesallaten gör sig väldigt fint i blandsallader med ett stänk av olivolja och lite balsamvinäger.

I "1800-talsbibeln" *The Vegetable Garden* av Vilmorin-Andrieux omnämns sex olika sorter, bland andra *Mâche Ronde* (med runda blad), *Mâche Ronde à Grosse Graine* (dvs. en storfröig sort) och *Mâche Verte à Cœur Plein* (dvs. med "fyllt hjärta" som ett litet kålhuvud). Enligt uppgift såddes vintersallaten ut mellan raderna av andra köksväxter, t.ex. lök, och skördades hela med rötter och allt – precis som vi finner dem i affären idag. Odlarna skötte sin egen fröproduktion genom att välja ut kraftiga rosetter som sedan planterades om och fick gå upp i blom. Det gör att vi idag nog skulle tala om att man odlade *sortgrupper* snarare än sorter eftersom de gamla "sorterna" bestod av många olika men närbesläktade individer.

Så här tyckte Vilmorin-Andrieux om vintersallaten: "This forms with the outer stalks of Celery, one of the few really good mixed salads." (!) Varför inte pröva den kombinationen till vårlunchen?

Läs gärna mer i Virtuella floran!

Text och bild: Jens Weibull

* mâche kommer förmodligen av franskans mâcher som betyder tugga.

** Aldén, Björn & Svengunnar Ryman, 2009. Våra kulturväxters namn - ursprung och användning. Formas Förlag.